

CRNA GORA
MINISTARSTVO PRAVDE
ZAVOD ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA

KRATKI VODIČ KROZ PRAVA I OBAVEZE
ZATVORENIKA I ZATVORENICA

Projekat finansira Evropska
unija posredstvom Delegacije
Evropske unije u Crnoj Gori

Ambasada
Savezne Republike Njemačke
Podgorica

Ova publikacija nastala je u saradnji sa Ministarstvom pravde - Zavodom za izvršenje krivičnih sankcija, u okviru projekta „Monitoring poštovanja ljudskih prava u ustanovama zatvorenog tipa u Crnoj Gori“, koji je Akcija za ljudska prava, kao nosilac projekta, sprovela zajedno sa Centrom za građansko obrazovanje (CGO), Centrom za antidiskriminaciju „EKVISTA“ i Sigurnom ženskom kućom.

Publikacija je nastala uz finansijsku pomoć Evropske unije, posredstvom Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori i Ambasade Savezne Republike Njemačke u Podgorici. Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Akcije za ljudska prava i ni u kom slučaju ne odražava stavove donatora.

KRATKI VODIČ KROZ
PRAVA I OBAVEZE
ZATVORENIKA I
ZATVORENICA

Kratki vodič kroz prava i obaveze zatvorenika i zatvorenica

Svrha ovog vodiča je da Vas upozna sa Vašim osnovnim pravima i obavezama. Pod izrazom zatvorenik/zatvorenica podrazumijevaju se osobe koje su osuđene, prekršajno kažnjene ili pritvorene, dakle, sve osobe koje su na osnovu odluke nekog državnog organa lišene slobode i nalaze se u zatvoru.

Osnovna prava i obaveze zatvorenika i zatvorenica određeni su sljedećim propisima:

- Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija i Pravilnikom o kućnom redu za izvršenje kazni zatvora u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija – *za osuđene osobe*;
- Zakonikom o krivičnom postupku i Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora – *za pritvorene osobe*;

- Zakonom o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku.

Ovi propisi, kao i Krivični zakonik, Zakon o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Pravila o radu zaštitnika/ce ljudskih prava i sloboda Crne Gore, moraju biti dostupni svim osobama u zatvoru.

VAŽNO: Zatvorenici i zatvorenice u vezi s ostvarenjem svojih prava u zatvoru imaju pravo da zatraže pomoć pravnika. Zatvor je dužan da im pruži pravnu pomoć u pogledu preduzimanja potrebnih radnji za zaštitu njihovih prava, posebno ako se ona odnose na tretman i uslove boravka u zatvoru. Dakle, svaka osoba u zatvoru može se obratiti pravnoj službi zatvora da bi dobio/la pravnu pomoć.

SADRŽAJ

Prava zatvorenika i zatvorenica	11
Zabrana zlostavljanja	11
Upotreba sredstava prinude	12
Prijem u Zavod	13
Uslovi boravka u Zavodu	15
Stvari koje možete posjedovati	15
Održavanje higijene	17
Zdravstvena zaštita	17
Boravak na svježem vazduhu	19
Dnevni red	19
Posjete	19

Dopisivanje	20
Prijem pošiljki	21
Telefoniranje	21
Bračni život	22
Rad i naknade za rad	22
Obrazovanje	23
Biblioteka	23
Smještaj posebnih grupa zatvorenika i	
zatvorenica i postupanje prema njima	24
Osobe sa invaliditetom	24
Maloljetne osobe	24
Žene	25
Posebne mjere	26
Usamljenje	26
Premještaj	27

Disciplinski postupak	28
Disciplinski postupak protiv osuđenih lica	28
Disciplinski postupak u pritvoru	30
Upućivanje u samicu	30
Zaštita prava	32
Pritužba u okviru Zavoda	32
Zaštita u postupku pred Upravnim sudom	33
Pritužba Ministarstvu pravde	34
Pritužba predsjedniku suda ili sudiji koji vrši nadzor nad izvršenjem pritvora	34
Zaštita u postupku koji vodi Zaštitnik/ca ljudskih prava i sloboda Crne Gore	34
Sudska zaštita	35

Prava zatvorenika i zatvorenica

Svaka osoba u zatvoru ima pravo da se prema njoj postupa čovječno i s poštovanjem ljudskog dostojanstva.

✓ **Zabrana zlostavljanja**

Svako fizičko ili psihičko zlostavljanje osoba u zatvoru je zabranjeno. Zaposleni u zatvoru ne smiju na bilo koji način zlostavljati zatvorenike/ce, niti dozvoliti da ih drugi zlostavljaju. Službenici/ce obezbjeđenja svakome moraju da pruže neophodnu zaštitu. U slučaju zlostavljanja, možete se obratiti šefu smjene, tražiti prijem kod načelnika zatvora, anonimno se obratiti Upravi ZIKS-a putem sandučadi ili preko realizatora tretmana, podnijeti krivičnu prijavu, pisati Ministarstvu pravde ili neposredno Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda (Ombudsman) putem sandučeta koje službenik/ca te institucije neposredno otvara svake nedjelje. Detaljnije informacije vidite u poglavlju Zaštita prava (str. 32-34).

✓ **Upotreba sredstava prinude**

Zaposleni u službi obezbjeđenja mogu upotrijebiti silu samo kada su za to ispunjeni zakonom propisani uslovi. Drugim riječima, sredstva prinude se mogu upotrijebiti samo kada je to neophodno da se spriječi:

- bjekstvo;
- fizički napad na službeno ili osuđeno lice;
- nanošenje povreda drugom licu;
- samopovređivanje;
- prouzrokovanje materijalne štete;
- otpor prema zakonitom naređenju službenika.

Zakonom dozvoljena sredstva prinude su: fizička snaga, vezivanje, izdvajanje, gumena palica, šmrkovi sa vodom, specijalno obučeni psi, hemijska sredstva i vatreno oružje.

Ako zadobijete povrede zbog upotrebe sredstava prinude od strane zatvorskih službenika/ca, imate pravo na ljekarski pregled i pomoć. Ljekar je dužan da evidentira Vašu izjavu o porijeklu tih povreda i da detaljan opis povreda

upiše u Vaš zdravstveni karton. U slučaju sumnje na zlostavljanje, uprava zatvora je dužna da obavijesti policiju i državnog tužioca.

✓ **Prijem u Zavod**

Svaka osoba odmah po prijemu u zatvor mora biti pregledana od strane ljekara.

Osoba primljena na izdržavanje kazne obavezna je da saopšti tačne podatke o sebi i članovima uže porodice sa tačnim i potpunim adresama i brojevima telefona, ako ih ima, radi upisa u lični list i karton posjeta, kao i da prijavi ime svog punomoćnika.

Osuđena lica se po prijemu u zatvor smještaju u Odjeljenje za ispitivanje ličnosti (takozvani „karantin“), odvojeno od drugih zatvorenika/ca. Tu mogu ostati najviše 30 dana.

U Odjeljenju za ispitivanje ličnosti vrši se ispitivanje ličnosti osuđenog lica sa socijalnog, medicinskog, kriminološkog, psihološkog, pedagoškog i bezbjednosnog aspekta.

Na osnovu rezultata ispitivanja ličnosti, zavisno od visine kazne, vrste krivičnog djela, ranije osuđivanosti, individualnih karakteristika, načina dolaska na izdržavanje kazne, kao i drugih okolnosti, utvrđuje se program tretmana osuđenog lica koji sadrži:

- klasifikacionu grupu u koju se osuđeno lice klasifikuje;
- smještaj (zatvoreno odjeljenje i poluotvoreno odjeljenje) i naziv stambenog paviljona;
- tretmansku grupu;
- radno mjesto;
- način sticanja obaveznog osnovnog obrazovanja i mogućnost stručnog osposobljavanja;
- sportske, kulturno-umjetničke i slobodne aktivnosti;
- intenzitet individualnog i grupnog rada i druge mjere tretmana osuđenog lica.

Na kraju boravka u Odjeljenju za ispitivanje ličnosti („karantinu“), osuđena lica se klasifikuju u jednu od četiri klasifikacione grupe.

Na svaka četiri mjeseca vrši se reklasifikacija, tj. preispituje se da li osuđenom licu treba zadržati ili promijeniti klasifikacionu grupu.

Postupak klasifikacije i reklasifikacije propisan je Pravilnikom o kućnom redu.

✓ **Uslovi boravka u Zavodu**

Svaka osoba u zatvoru ima pravo da boravi u uslovima dostojnim ljudskog bića.

Svatom zatvoreniku/ci mora se obezbijediti ležaj sa čistom posteljinom. Biće Vam omogućeno da koristite i svoju ličnu posteljinu.

U prostorijama u kojima zatvorenici/ce borave mora postojati i dnevna svjetlost i vještačko osvetljenje, dovoljno jako da se može čitati bez smetnji za vid. Prostorije moraju biti provjetrene i zagrijane.

Zatvorenicima i zatvorenicama mora se omogućiti da održavaju ličnu higijenu.

✓ **Stvari koje možete posjedovati**

Po prijemu u zatvor, kod sebe možete zadr-

žati predmete određene Pravilnikom o kućnom redu, tačnije:

- pribor za održavanje lične higijene (sapun, četkicu i pastu za zube, šampon za kosu, plastičnu čašu, češalj i noktorez), od kozmetičkih preparata kremu za ruke i lice, a osobe ženskog pola mogu zadržati i higijenska sredstva - higijenske uloške;
- pribor za brijanje, osim britve i žileta, a osobe ženskog pola turpiju za nokte dužine do 3 cm, pincetu, četku za kosu i fen;
- pribor za čišćenje i održavanje odjeće (četku, konac i iglu);
- cigarete i pribor za pušenje;
- pribor za pisanje;
- ortopedska sredstva, naočare;
- sportsku opremu (majicu, šorts, trenerku i patike);
- porodične fotografije, spise i dokumentaciju u vezi presude;
- prehrambene artikle, pod uslovima propisanim Pravilnikom o kućnom redu.

✓ **Održavanje higijene**

U zatvoru ste dužni da svakodnevno održavate opštu i ličnu higijenu. U zatvoru postoji i vešeraj. Način održavanja higijene propisan je Pravilnikom o kućnom redu, odnosno Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora.

Ako ne radite i nemate novčanih sredstava, obezbijediće Vam se pribor za ličnu higijenu (sapun, četkica i pasta za zube i pribor za brijanje).

✓ **Zdravstvena zaštita**

Svakog zatvorenika i zatvorenicu po prijemu u zatvor, u roku od 24 časa, pregleda ljekar koji otvara karton i u njega unosi sve važne podatke. U Vašem najboljem interesu je da ljekaru saopštite tačne informacije o Vašem zdravlju.

Sve osobe u zatvoru imaju pravo na zdravstvenu zaštitu. U načelu, ona mora biti jednaka onoj zaštiti na koju imaju pravo osobe koje se nalaze na slobodi.

Imate pravo da tražite da Vas pregleda ljekar. Za pregled se prijavljujete službeniku/ci

obezbjeđenja, u paviljonu u kojem ste smješteni, prilikom večernjeg brojanja. Za pregled se možete prijaviti i medicinskom tehničaru prilikom podjele večernje terapije. Pregled se vrši prvog narednog radnog dana, a u hitnim slučajevima odmah.

Zdravstvene preglede vrši ljekar u prisustvu medicinskog tehničara. Službenici/e Sektora obezbjeđenja prisustvuju pregledu samo ako ljekar procijeni da je njihovo prisustvo neophodno.

Troškove zdravstvene zaštite snosi Crna Gora. Međutim, ako Vam se omogući da koristite usluge ljekara kojeg sami izaberete, tu uslugu plaćate sami.

Na predlog ili uz dozvolu zatvorskog ljekara, možete nabavljati lijekove i o svom trošku. Lijekovi se čuvaju u ambulanti organizacione jedinice i daju osuđenom pod nadzorom i prema uputstvima zatvorskog ljekara.

Bliže informacije o načinu pružanja zdravstvene zaštite propisane su Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija i Pravilnikom o kućnom redu.

✓ **Boravak na svježem vazduhu**

Sva zatvorena lica, bez izuzetka, imaju pravo da svakog dana borave na svježem vazduhu.

Osuđena i prekršajno kažnjena lica imaju pravo da na otvorenom prostoru borave najmanje sat vremena dnevno.

Pritvorena lica imaju pravo da na otvorenom prostoru, namijenjenom za šetnju, borave najmanje dva sata dnevno.

✓ **Dnevni red**

Dnevni red je za osuđena i prekršajno kažnjena lica propisan Pravilnikom o kućnom redu, a za pritvorena lica Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora.

✓ **Posjete**

Osuđena i prekršajno kažnjena lica mogu primati posjete najbližih, a po odobrenju starješine organizacije mogu ih posjećivati i druga lica. Posjete mogu primati dva puta mjesečno, u trajanju od po sat vremena.

Pritvoreno lice, po odobrenju nadležnog sudije, a po potrebi i pod njegovim nadzorom ili nadzorom lica koje on odredi, mogu posjećivati supružnik ili lice s kojim živi u vanbračnoj zajednici i njegovi bliski srodnici, a na njegov zahtjev ljekar i druga lica. Posjete pritvorenim licima organizuju se jednom sedmično, u trajanju od trideset minuta. Sudija za istragu ili lice koje on odredi može odrediti i duže vrijeme posjete.

Način na koji se posjete vrše uređen je Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija i Pravilnikom o kućnom redu za osuđena i prekršajno kažnjena lica, odnosno Zakonikom o krivičnom postupku i Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora za pritvorena lica.

✓ **Dopisivanje**

Sva lica u zatvoru imaju pravo na dopisivanje. Dopisujete se, po pravilu, o sopstvenom trošku.

Osuđenim licima koja ne rade bez svoje krivice, a nemaju novčanih sredstava, omo-

gućava se da pošalju dva pisma mjesečno na trošak zatvora.

Način na koji se dopisivanje vrši uređen je Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija i Pravilnikom o kućnom redu za osuđena i prekršajno kažnjena lica, odnosno Zakonikom o krivičnom postupku i Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora za pritvorena lica.

✓ **Prijem pošiljki**

Osobe u zatvoru imaju pravo da primaju pošiljke.

Kakve pošiljke mogu biti, šta mogu da sadrže, na koji način i koliko često se mogu primati, propisano je Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija i Pravilnikom o kućnom redu za osuđena i prekršajno kažnjena lica, odnosno Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora za pritvorena lica.

✓ **Telefoniranje**

Osobe u zatvoru mogu telefonirati o sopstvenom trošku.

Uslovi pod kojima se mogu obavljati telefonski razgovori propisani su Pravilnikom o kućnom redu za osuđena i prekršajno kažnjena lica, odnosno Pravilnikom o bližem načinu izvršavanja pritvora za pritvorena lica.

✓ **Bračni život**

Osuđeno lice ima pravo na posjetu supružnika jednom mjesečno u trajanju od četiri sata.

Bračne posjete se obavljaju u posebnoj prostoriji, u kojoj je obezbijedena privatnost, radnim danima, u vremenu od 8 do 16 časova.

✓ **Rad i naknade za rad**

Pod uslovima određenim Pravilnikom o kućnom redu, osuđena lica mogu biti radno angažovana, ako to žele.

Radno angažovana osuđena lica imaju pravo na odgovarajuću zaradu u skladu sa zakonom.

Način rada, obaveze i prava u vezi s radnim angažmanom uređeni su Pravilnikom o kućnom redu.

Pritvorena lica mogu biti radno angažovana na sopstveni zahtjev, uz saglasnost sudije za istragu ili predsjednika sudskog vijeća i saglasnost lica koje rukovodi zatvorom.

✓ **Obrazovanje**

U zatvoru možete završiti kurs opismenjavanja, možete završiti osnovnu školu o trošku uprave Zavoda, steći stručno obrazovanje o svom trošku, a može Vam se omogućiti i da položete ispite van prostorija Zavoda, u skladu sa Zakonom o izvršenju krivičnih sankcija i Pravilnikom o kućnom redu za izvršavanje kazni zatvora.

✓ **Biblioteka**

U Zavodu postoji biblioteka iz koje možete pozajmiti zakone, pravilnike, razne knjige i udžbenike, izvještaje o poštovanju ljudskih prava zatvorenika itd. Zatražite od službenika/ca obezbjeđenja ili tretmana da Vam omoguće listu knjiga i publikacija koje su dostupne u biblioteci.

Smještaj posebnih grupa zatvorenika i zatvorenica i postupanje prema njima

✓ *Osobe sa invaliditetom*

Osobe sa invaliditetom treba da budu smještene u prostorijama prilagođenim njihovim potrebama, tj. njihovom zdravstvenom stanju. Ovo se naročito odnosi na teško pokretne osobe i osobe koje za kretanje koriste kolica, kao i slijepe i slabovide osobe.

Osobe sa invaliditetom koje imaju teškoće da nešto urade, trebalo bi da se obrate osoblju zavoda koje je dužno da im pomogne.

Osobe sa invaliditetom više informacija o životu u zatvoru, i o tome kako mogu dobiti pomoć u Zavodu, mogu pronaći u posebnoj Brošuri sa informacijama za zatvorenike sa invaliditetom.

✓ *Maloljetne osobe*

Osuđena maloljetna lica smještaju se u posebnom odjeljenju za maloljetnike.

Maloljetnici/e kaznu zatvora izdržavaju pod uslovima koji se razlikuju od onih koji važe za odrasla osuđena lica.

Uslovi pod kojim maloljetnici izdržavaju kaznu zatvora uređeni su Pravilnikom o kućnom redu.

✓ **Žene**

Žene kazne zatvora izdržavaju u posebnom odjeljenju Zavoda (Odjeljenju za žene).

U okviru Odjeljenja za žene, trudnicama i porodiljama sa djecom omogućava se boravak u posebnim prostorijama koje zadovoljavaju uslove za njegu i odgajanje djece.

Dijete koje je osuđena žena rodila u toku izdržavanja kazne, može boraviti u ovim prostorijama do navršene jedne godine života.

Osuđene žene mogu učestvovati zajedno sa osuđenim muškim licima u radnim, sportskim, kulturno-umjetničkim i slobodnim aktivnostima, po odobrenju načelnika Kazneno - popravnog doma, pod kontrolom i nadzorom realizatora tretmana i službenika Sektora obezbjeđenja.

Posebne mjere

✓ *Usamljenje*

Prema osuđenom licu koje uporno ometa redovan rad i život u organizaciji i prema kome su postale bezuspješne redovne disciplinske kazne, te predstavlja ozbiljnu opasnost po druga osuđena lica i bezbjednost, direktor Zavoda može odrediti usamljenje, za vrijeme slobodnih časova koje može trajati od jednog mjeseca do jedne godine.

Odluka kojom se usamljenje određuje mora biti u pismenoj formi, mora biti obrazložena i mora se uručiti licu na koje se odnosi, sa poukom o pravnom lijeku.

Protiv odluke kojom je određeno usamljenje može se uložiti žalba. Lica kojima je određeno usamljenje moraju biti izolovana od drugih osuđenih lica i moraju se izvoditi u šetnju u trajanju od sat vremena dnevno.

Lice kojem je određena mjera usamljenja ima pravo na posjete i telefoniranje.

Usamljenje se prekida čim prestanu razlozi zbog kojih je određeno. Uprava Zavoda je dužna da periodično preispituje da li razlozi za usamljenje i dalje postoje.

Usamljenje se prekida i kada se ljekarskim nalazom utvrdi da tjelesno i duševno stanje osuđenog lica ne dozvoljava dalje usamljenje.

✓ **Premještaj**

Osuđeno lice može biti premješteno iz jedne organizacione jedinice u drugu kada je to potrebno zbog sprovođenja propisanog tretmana, iz zdravstvenih razloga, razloga bezbjednosti i održavanja reda i discipline.

Rješenje o premještaju donosi direktor Zavoda, i ono mora sadržati pouku o pravnom lijeku. Protiv ovog rješenja možete da se žalite.

Disciplinski postupak

✓ *Disciplinski postupak protiv osuđenih lica*

Za povrede kućnog reda, tj. disciplinske povrede, možete biti disciplinski kažnjeni.

Disciplinske povrede određene su Pravilnikom o kućnom redu.

Osuđenom licu mogu se izreći sljedeće disciplinske kazne:

- ukor;
- zabrana primanja pošiljki do tri mjeseca;
- upućivanje u samicu do 30 dana poslije izvršenja radne obaveze;
- upućivanje u samicu do 30 dana.

Disciplinske kazne određuju se u disciplinskom postupku.

Disciplinski postupak počinje podnošenjem disciplinske prijave i pozivanjem osuđenog lica na tzv. „raport“ kod starješine zatvora.

U disciplinskom postupku, osoba protiv koje se postupak vodi mora biti saslušana, od-

nosno, mora biti upoznata sa navodima iz disciplinske prijave prije nego što da izjavu o svojoj odgovornosti.

Ako se postupak vodi zbog prestupa za koji se može izreći mjera upućivanja u samicu, osuđeno lice može o svom trošku angažovati advokata po svom izboru u roku od 24 sata po podnošenju disciplinske prijave.

Ako osuđeno lice ne obezbijedi branioca iz redova advokata, može tražiti da ga u disciplinskom postupku zastupa službeno lice iz Zavoda ovlašćeno za pružanje pravne pomoći.

Rješenje o izricanju disciplinske kazne mora biti pisano i obrazloženo i mora se uručiti licu kojem se izriče.

Na rješenje o izricanju disciplinske kazne moguće je uložiti prigovor direktoru Zavoda. Prigovor se ulaže u roku od tri dana od dana prijema rješenja.

Ako osuđeno lice ni poslije odluke direktora Zavoda po prigovoru nije zadovoljno, može podnijeti tužbu Upravnom sudu Crne Gore.

✓ **Disciplinski postupak u pritvoru**

Za disciplinske prestupe pritvorenog lica, lice koje rukovodi Zavodom, ili lice koje ono ovlašti, može izreći disciplinsku kaznu ograničenja posjeta ili upućivanja u samicu do 15 dana.

Disciplinski prestupi određeni su Pravilnikom o bližem načinu izvršenja pritvora.

Protiv rješenja o kazni može se uložiti žalba sudiji za istragu u roku od 24 časa od prijema rješenja.

✓ **Upućivanje u samicu**

Disciplinska kazna upućivanja u samicu sastoji se u neprekidnom boravku osuđenog lica u određenoj prostoriji, uz dnevnu šetnju na otvorenom prostoru u trajanju od najmanje jednog sata.

Za vrijeme izdržavanja ove disciplinske kazne osuđeno lice najmanje jednom dnevno posjećuju vaspitač i ljekar.

Disciplinska kazna upućivanja u samicu ne može se izvršiti ako se njome ugrožava zdravlje osuđenog lica.

Izvršenje disciplinske kazne upućivanja u samicu prekinuće se ako se utvrdi da je postignuta svrha disciplinskog kažnjavanja ili zbog bolesti osuđenog lica.

Licu koje boravi u samici ne smije se ukidati ili ograničavati pravo da prima posjete.

Za vrijeme boravka u samici imate pravo na čitanje knjiga i drugog materijala.

Zaštita prava

✓ *Pritužba u okviru Zavoda*

Ako smatrate da Vam je povrijeđeno pravo u vezi sa izdržavanjem kazne, ili zbog drugih nepravilnosti koje su Vam pričinjene, imate pravo da podnesete pritužbu direktoru Zavoda.

Pritužba mora biti pisana i sadržati opis činjenica i radnji zbog kojih smatrate da su povrijeđena Vaša prava ili da se prema Vama nije pravilno postupalo.

Pritužbu ubacujete u sanduče posebno namijenjeno u te svrhe, koje se nalazi u hodniku zatvora, ili je možete predati i ovlašćenom službeniku obezbjeđenja ili tretmana ili rada.

Ako je osoba koja želi da podnese pritužbu nepismena, ovlašćeni službenik Sektora za tretman osuđenih lica Zavoda pomaže njenu žalbu ili pritužbu uzima na zapisnik.

Da bi bolje objasnilo na šta se konkretno žali, ili da bi se žalba neposredno riješila, osuđeno lice može tražiti da bude izvedeno na žalbeni raport.

Za vrijeme raporta osuđeno lice je dužno da se predstavi, iznese i obrazloži svoju žalbu.

Nakon saslušanja, načelnik organizacione jedinice će odmah, ako je moguće, saopštiti svoju odluku u vezi sa žalbom, ili će odluku donijeti u roku od 48 sati, o čemu se odmah obavještava osuđeno lice.

✓ ***Zaštita u postupku pred Upravnim sudom***

Ako zatvorenik smatra da mu je odlukom direktora Zavoda nezakonito ograničeno ili povrijeđeno neko zakonom garantovano pravo, ima pravo da podnese tužbu Upravnom sudu.

Tužba se podnosi u kratkom roku od dana uručenja odluke. Ovaj rok provjeriti u Zakonu o izvršenju krivičnih sankcija.

Upravni sud je dužan da o tužbi odluči tačnije u kratkom roku od dana dobijanja tužbe.

Tužba odlaže izvršenje odluke, osim u slučaju kad je ugrožena bezbjednost osuđenog lica ili organizacije.

✓ ***Pritužba Ministarstvu pravde***

Ministarstvo pravde vrši kontrolu zakonitosti izvršenja kazne. Ako ste osuđeno lice, ovlašćenom službeniku u Direktoratu za izvršenje krivičnih sankcija Ministarstva pravde možete podnijeti pritužbu u vezi s povredom prava, a koja se odnose na zakonitost rada Zavoda.

✓ ***Pritužba predsjedniku suda ili sudiji koji vrši nadzor nad izvršenjem pritvora***

Predsjednik nadležnog suda ili sudija koga on odredi dužan je da nadzire izvršenje pritvora. Ako ste pritvoreno lice, njemu možete podnijeti pritužbu zbog povrede prava do koje je došlo u pritvoru.

✓ ***Zaštita u postupku koji vodi Zaštitnik/ca ljudskih prava i sloboda Crne Gore***

Zatvorenici pritužbu mogu podnijeti i Zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda (Ombudsman), putem sandučeta koje se nalazi u hodniku zatvora. Ključ od ovog sandučeta ima samo

Zaštitnik/ca, odnosno njegov ili njen ovlašćeni službenik/ca.

Pritužba treba da bude pisana i sadrži naziv organa na čiji rad se odnosi, opis povrede ljudskih prava i sloboda i dokaze koji potkrepljuju pritužbu, podatke o tome koja su pravna sredstva iskorišćena, lično ime i adresu podnosioca/podnositeljke pritužbe i naznaku o tome da li je podnosilac/teljka saglasan/na da se njegovo/njeno ime otkrije u postupku.

Pritužba se mora podneti u roku od šest mjeseci od dana kada je zatvorenik saznao za povredu ljudskih prava, a najkasnije u roku od godinu dana od učinjene povrede.

Postupak koji vodi Zaštitnik/ca ljudskih prava i sloboda detaljno je uređen Zakonom o zaštitniku/ci ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

✓ ***Sudska zaštita***

Ako smatrate da je u odnosu na Vas ili drugog zatvorenika ili zatvorenicu izvršena povreda prava koja predstavlja krivično djelo, možete

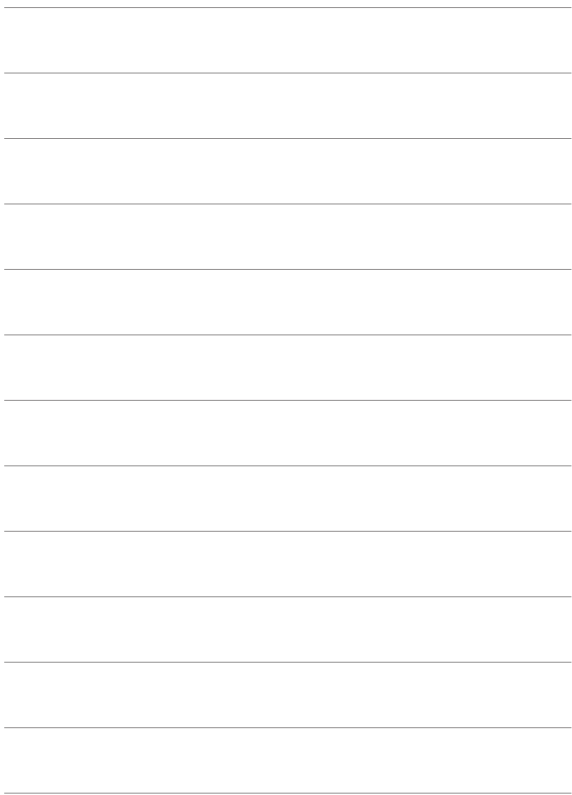
podnijeti krivičnu prijavu državnom tužiocu, putem uprave ZIKS-a, odnosno službenika obezbjeđenja ili službenika nadležnog za tretman.

Krivična prijava se može podnijeti i posredstvom druge osobe. Na primjer, o krivičnom djelu možete tokom posjete obavijestiti svoje bližnje ili svog branioca, a oni onda mogu obavijestiti tužilaštvo.

U krivičnoj prijavi treba navesti sve činjenice i dokaze.

Krivična prijava se može podnijeti i policiji ili Ombudsmanu, koji su onda dužni da je prosljede nadležnom tužilaštvu.

AKCIJA ZA
LJUDSKA
PRAVA

Centar za građansko obrazovanje

SIGURNA ŽENSKA KUĆA

EKVISTA
Centar za antidiskriminaciju

